

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvost sta na mestnem trgu št. 10.

Prijateljska pisma.

IV.

Očitaš mi, dragi moj, da so pričujoča pisma brez pravilne razdelitve, ker govorim enkrat o ti, potem zopet o drugi reči; enkrat o petih mašah, potem o skladbah, enkrat o polemiki, potem o miru, na zadnje pa tožbe o naši revščini, nezmožnosti itd. Ne oporekam Ti, da imaš to berilo za cerkveno-glasbeni „quodlibet“, ker že v začetku nisem imel namena podajati Ti pravilno vredenih preiskav, ampak pišem le bolj tako, kakor mi narekuje potreba. Upam vendar, da najdeš v vsem tem gotovo kako dobro zrno, ki je vredno, da se pobere in pogleda.

Glej ravno v zadnjem času mi je prav prijetno délo, ko berem v enem listu „Zgodnje Danice“ *) o mariborski diecezanski sinodi, ki se je vršila leta 1883. in ki med drugimi važnimi reči tudi cerkvenega petja ni pozabila. Naša reč vendar še ni tako pri kraju, si mislim beroč dotično 9. poglavje „de cantu ecclesiastico et musica“. Tukaj se glasi od besede do besede: „Gens nostra slovenica nunquam non præclaro excellerebat fervore et ingenio in cantationibus sacris, donec nostris temporibus infaustæ circumstantiæ tam inique influebant in cantum et musicam, ut non sine causa nunc de defectu et lapsu cantus ecclesiastici et musicæ sacræ conqueramur. Sodalitates quidem s. Cecilie, cantionale a Sodalitate s. Hermagoræ editum et laudabilis cura nonnullorum sacerdotum huic defectui medelam adferre cupiunt; ast ut eorum labor exoptatum habeat effectum, omnes animarum pastores in Domino exhortamur, ut omnimodam curam gerant et omnem operam impendant, ut ludimagistri juventutem exerceant in canticis ecclesiasticis . . . , ut Sodalitatis s. Cecilie studia reformandi cantum et musicam sacram adjuventur et ut quoad cantum et musicam observentur præscriptiones ecclesiasticæ in epistola encyclica Benedicti XIV. 19. Febr. 1749. contentæ. Abusus in nostra Dioecesi passim occurrentes — ut nempe intra missam cantatam, quæ ad s. Liturgiam et missam ejusdem diei non pertinent cantentur — tollantur.“ (Naš slovenski národ se je vedno odlikoval po veliki vnemi in zmožnosti v oziru svetega petja, toda v zadnjih časih so neprijetne okoliščine tolikanj pačile cerkveno glasbo, da zdaj po pravici tožimo o njenem propadu. Društvo sv. Cecilije,

*) List 13. 1884.

pesmarica izdana od družbe sv. Mohora in hvalevredna skrb nekaterih duhovnikov — vse to je že pripomoglo k zboljšanju cerkvenega petja. Da bode imel pa ta trud zaželjeni uspeh, opominjamo v Gospodu vse dušne pastirje, naj si na vse strani prizadevajo, da bi pevovodje podučevali mladino v cerkvenem petji. Podpirajo naj društvo sv. Cecilije, ki ima namen preustrojiti cerkveno glasbo in spolnujejo naj se sploh v tem obziru cerkvena določila, ki se nahajajo v okrožnici Benedikta XIV. 19. febr. 1749. Razvada, ki se nahaja v škofiji — da se namreč pri petih mašah to poje, kar ne spada k svetim obredom in se ne vjema z mašo ravno tistega dné — naj se odpravi!

Kaj sledí iz navedenega citata? Naslednje :

1. Sinoda pripozna, da je cerkvena glasba propadla in da se ji mora pomagati k zboljšanju.

2. Sinoda odobruje namene cecilijinega društva, pohvalno omenja „napadeno“ pesmarico in daje zasluženno hvalo tistim duhovnikom, kateri delujejo v tem smislu. Naj jim bo toraj tukaj nekoliko zadostila za nasprotovanja, katera so zarad tega prestali in ki jih še zanaprej čakajo.

3. Nasvetuje najboljši in najhitreji pripomoček do zboljšanja, ko „v Gospodu opominja“ vse častite cerkvene predstojnike, naj gledajo na to, da njihovi organisti ne zanemarjajo svojih dolžnosti in pridno podučujejo mladino v sv. petji.

4. Prepoveduje naravnost pri petih mašah take pesni, katere se ne vjemajo z liturgičnimi obredi ali z drugo besedo: tirja indirektno izključljivo latinsko petje pri petih mašah.

Res je, da imajo diecezanske sinode najpopred veljavo za dotično škofijo, toda vprašam Te : kaj so ta določila družega, kakor ponovljenje tistih zapovedi, katere imajo že zdavnej formalno veljavo za celo katoliško Cerkev? Cerkev jih je izdala zato, da varuje božjo službo „profaniranja“; toda ker se ne spolnujejo, se je počasi vgnjezdila v božje hrame neka posvetnost, katera vsled lastne spridenosti ne moremo skoraj več razločiti od cerkvenega duha. V ti zanemarjenosti smo vzrasli tudi mi in ravno zato se našim razvajenim ušesom v začetku nekako čudne dozdevajo prave cerkvene skladbe, kakor da bi bile iz ptuje zemlje k nam presajene, v resnici pa veje v njih duh sv. Cerkve, duh ponižne molitve in vzvišenega veselja. „Pokorščino Cerkvi!“ to bodi toraj tudi v tem obziru naše geslo. Potem bode konec vsemu nasprotovanju, potihnili bodo vsi prepiri in z veseljem bodemo gledali dozoreli sad vzajemne podpore.

Držimo se toraj strogo cerkvenih določil, potem gotovo ne bodemo zašli več s prave poti in blagoslovljen bode naš trud že zarad pokorščine, katero bodemo skazovali Cerkvi. Na svetu se velikokrat primeri, da razpade ali da samo životari to ali uno društvo. Najde se že nekje vzrok, da ni mogoče več skupno delovanje. To se lahko primeri tudi kakemu cecilijinemu društvu. Nemogoče pa je, da bi izmrla tudi ideja sama, zato ne, ker je prava, resnična in zastavljena na dosti trdni podlagi — sv. Cerkve.

J. Borovski.

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1884. (po direktoriji ljubljanske škofije.)

(Dalje.)

4. maja. Dom. III. p. Pasch. Varstvo sv. Jožefa, ženina B. D. M. (Patrocin. S. Joseph, Sponsi B. M. V.), dup. 2. cl.

Introitus.

Adjutor et protector noster est Dominus: in eo laetabitur cor nostrum, et in nomine sancto ejus speravimus. Alleluja, alleluja.

Ps. Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph. V. Gloria Patri. Ton. VII.

Naš pomočnik in varuh je Gospod: v njem se bode veselilo srce naše, in v njegovo sveto ime smo upali. Alleluja, alleluja.

Ps. Ki vladaš Izrael, poslušaj: ki vodiš Jožefa kot ovco. V. Čast Očetu. Ton VII.

Pro Graduali.

Alleluja, alleluja. V. De quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos: et ero protector eorum semper. Alleluja. V. Fac nos innocuam, Joseph, decurrere vitam, sitque tuo semper tuta patrocinio. Alleluja.

Alleluja, alleluja. V. V katerikoli stiski bodo klicali k meni, uslišal jih bodem: in pokrovitelj jim bodem vedno. Alleluja. V. Daj nam, o Jožef brez škode hoditi v življenji, (ki) bodi vedno varno pod tvojim varstvom. Alleluja.

Offertorium.

Lauda Jerusalem Dominum: quoniam confortavit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te. Alleluja, alleluja.

Hvali Jeruzalem Gospoda: kajti potrdil je zapahe tvojih vrat: oblagodari je tvoje otroke v tebi. Alleluja, alleluja.

Communio.

Jacob autem genuit Joseph virum Mariae, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Alleluja, alleluja.

Jakob pa je rodil Jožefa, moža Marije, od katere je rojen Jezus, ki se imenuje Kristus. Alleluja, alleluja.

11. maja. Dom. IV. p. Pasch. Sv. Žiga, muč. (S. Sigismundi, Mart.) dup. in
18. maja. Dom. V. p. Pasch. Sv. Venancij, muč. (S. Venantii, Mart.) dup. (Vse, kakor 27. aprila, praznik sv. Fidelis-a Sigmar., stran 35. in 36.)
22. maja. Vnebohod Gospodov (Ascensionis Domini), dup. 1. cl. cum. Oct.

Introitus.

Viri Galilaei, quid admiramini aspicientes in coelum? alleluja: quemadmodum vidistis eum ascendentem in coelum, ita veniet. Alleluja, alleluja.

Ps. Omnes gentes, plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis. V. Gloria Patri. Ton. VII.

Možje Galilejci, kaj se čudite gledajoč proti nebu? alleluja: kakor ste ga videli gredočega v nebo, ravno tako bode prišel. Alleluja, alleluja.

Ps. Vsi narodi, ploskajte z rokami: ukajte Bogu z veselim glasom. V. Čast Očetu. Ton VII.

Pro Graduali.

Alleluja, alleluja. Ascendit Deus in jubilatione, et Dominus in voce tubae, alleluja. V. Dominus in Sina in sancto, ascendens in altum captivam ducit captivitatem. Alleluja.

Alleluja, alleluja. Bog je šel gori z veselim glasom, in Gospod z glasom trombe, alleluja. V. Gospod na Sinaji, v svetišči, vzdignil se je v višavo, ter peljal vjete. Alleluja.

Offertorium.

Ascéndit Deus in jubilatíone et Dóminus in voce tubae. Alleluja.

Bog je šel gori z veselim glasom: in Gospod z glasom trombe. Alleluja.

Communio.

Psállite Dómino, qui ascéndit super coelos coelórum ad Oriéntem. Alleluja.

Prepevajte Gospodu, ki se pelje na nebu neba proti vzhodu. Alleluja.

25. maja. Dom. infr. Oct. Ascens., VI. p. Pasch. Sv. Gregorij VII., papež spoznov. (S. Gregorii VII., Pp. C.), dup.

Introitus.

Státuit ei Dóminus testaméntum pacis, et princípem fecit eum: ut sit illi sacerdotiis dignitas in aetérnum. Alleluja, alleluja.

Ps. Meménto, Dómine, David, et omnis mansuetúdinis ejus. V. Gloria Patri. Ton. I.

Sklenil je z njim Gospod zavezo mirú, in glavarja ga je naredil: da mu ostane čast duhovenstva vekomaj. Alleluja, alleluja.

Ps. Spominjaj se, o Gospod, Davida in vse krotkosti njegove. V. Čast Očetu. Ton I.

Pro Graduali.

Alleluja, alleluja. V. Tu es sacerdos in aetérnum secúndum órđinem Melchisedech. Alleluja. V. Hic est sacerdos, quem coronávit Dóminus. Alleluja.

Alleluja, alleluja. V. Ti si duhoven vekomaj po redu Melkizedekovem. Alleluja. V. Ta je duhoven, katerega je venčal Gospod. Alleluja.

Offertorium.

Inveni David servum meum, oleo sancto meo unxi eum: manus enim mea auxiliábitur ei, et bráchium meum confortábit eum. Alleluja.

Našel sem Davida, hlapca svojega, sè svojim svetim oljem sem ga mazilil: roka moja mu bođe pomagala, in moja rama ga bođe potrjevala. Alleluja.

Communio.

Fidélis servus et prudens, quem constituit Dóminus super familiam suam: ut det illis in témpore tritici mensúram. Alleluja.

Zvesti in modri hlapec, katerega je postavil Gospod čez družino svojo: da jim daje ob času mero žita. Alleluja.

1. junija. Binkoštna nedelja (Dom. Pentecostes), dup. 1. cl. c. Oct. privil.

Introitus.

Spiritus Dómini replévit orbem terrarum, alleluja: et hoc quod contémnet ómnia, sciéntiam habet vocis. Alleluja, alleluja, alleluja.

Ps. Exúrgat Deus, et dissipéntur inimici ejus: et fugiant qui odérunt eum, a fácie ejus. V. Gloria Patri. Ton. VIII.

Duh Gospodov je napolnil zemlje krog, alleluja: in njemu, ki vse obsega, je znan vsaki glas. Alleluja, alleluja, alleluja.

Ps. Vzdigne naj se Bog, in razkropé naj se sovražniki njegovi: in bežé naj spred njegovega obličja, kateri ga sovražijo. V. Čast Očetu. Ton VIII.

Pro Graduali.

Alleluja, alleluja. V. Emitte Spíritum tuum, et creabúntur: et renovábis fáciem terrae, alleluja. V. Veni sancte Spíritus, reple tuórum corda fidélium, et tui amóris in eis ignem accénde.

Alleluja, alleluja. V. Pošlji duha svojega in vstvarjeni bodo: in obnovil bođe obličje zemlji, alleluja. V. Pridi sveti Duh, napolni srca svojih vernih, in ogenj svoje ljubezni užgi v njih.

Sequentia.

Veni, sancte Spíritus, et emitte coélitus lucis tuae rádium.

Veni pater paúperum, veni dator múnnerum, veni lumen córdium.

Pridi sveti Duh, Vladar, — Pošlji svoje luči žar — Iz nebeških visočin!

Pridi Oče revežev — Darovalec vsih darov, — Pridi ogenj svitli src!

*Consolator optime, dulcis hospes animae,
dulce refrigerium.*

*In labore requies, in aestu temperies,
in fletu solatium.*

*O lux beatissima, reple cordis intima
tuorum fidelium.*

*Sine tuo numine, nihil et in homine,
nihil est innovatum.*

*Lava quod est sordidum, riga quod est
aridum, sana quod est saucium.*

*Flecte quod est rigidum, fove quod est
frigidum, rege quod est devium.*

*Da tuis fidelibus, in te confidentibus,
sacrum septenarium.*

*Da virtutis meritum, da salutis exitum,
da perenne gaudium. Amen. Alleluja.*

O Tolažnik naš krepak, — Dušam našim
gost, sladak, — O hladilo presladko!

Vtrujenim počitek, mir, — Vročim mili
hlada vir, — Jokajočim Tolažnik!

Luč bliščeča, blažena, — O napolni
jim srca, — kateri v Tebe ver'jejo!

Brez Božanstva Tvojega — Nič v člo-
veku ne velja, — Nič v njem nij dobrega.

Ti izmij nečisto vse, — In opéri ma-
deže, — In ozdravi ranjeno!

Vse okorno pripogni, — Kar je mrzlega
ogrej, — Vódi, kar zgrešilo pot!

Daj jim, ki v Te ver'jejo, — Ki v Te
trdno upajo, — Sedem blaženih darov!

Čednosti zaslugo daj, — Sprejmi nas v
presrečni kraj, — V večnega veselja raj!
Amen. Alleluja.

Offertorium.

*Confirma hoc, Deus, quod operatus es
in nobis: a templo tuo, quod est in Jeru-
salem, tibi offerent reges munera. Alleluja.*

Potrdi to, o Bog, kar si storil med nami:
sè svetišča svojega, ki je v Jeruzalemu, ti
bodo kralji darove prinašali. Alleluja.

Communio.

*Factus est repente de coelo sonus tam-
quam advenientis spiritus vehementis, ubi
erant sedentes, alleluja: et replèti sunt
omnes spiritu sancto, loquentes magnalia
Dei. Alleluja, alleluja.*

Vstal je nagloma z neba šum, kakor
prijhajajočega silnega piša, kjer so sedeli,
alleluja: in napolnjeni so bili vsi sè svetim
Duhom, ko so govorili velika dela božja.
Alleluja, alleluja.

2. junija. Binkoštni ponedeljek (*Fer. II. Pentecostes*), dup. 1. cl.

Introitus.

*Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluja:
et de petra, melle saturavit eos. Alleluja,
alleluja. Ps. Exultate Deo adiutori nostro:
jubilate Deo Jacob. V. Gloria Patri.
Ton. II.*

Živil jih je z maščobo pšenice, alleluja,
in z medom iz skale jih je nasitoval. Alleluja,
alleluja. Ps. Radujte se Bogu pomočniku
našemu: ukajte Bogu Jakobovemu. V. Čast
Očetu. Ton II.

Pro Graduali.

*Alleluja, alleluja. V. Loquebantur
variis linguis Apostoli magnalia Dei, alle-
luja. V. Veni sancte Spiritus, reple tu-
orum corda fidelium: et tui amoris in eis
ignem accende.*

Alleluja, alleluja. V. Govorili so apo-
stoli v mnogoterih jezicih velika dela božja,
alleluja. V. Pridi sveti Duh, napolni srca
svojih vernih: in vžgi v njih ogenj svoje
ljubezni.

Sequentia.

Veni sancte Spiritus etc., glej str. 42.

Pridi sveti Duh itd., glej str. 42.

Offertorium.

*Intónuit de coelo Dominus, et Altissi-
mus dedit vocem suam: et apparuerunt
fontes aquarum. Alleluja.*

Gromel je z neba Gospod in Najvišji se
je oglasil: in prikazali so se studenci vodá.
Alleluja.

Communio.

*Spiritus sanctus docebit vos, alleluja:
quaecúmque dixerit vobis, alleluja, alleluja.*

Sveti Duh vas bode učil, alleluja, kar-
koli bodem vam govoril. Alleluja, alleluja.
(Dalje prihodnjič.)

D o p i s i.

— Iz Škofje Loke, 18. aprila. — Že v več listih „Cerkv. glasb.“ se je razodevala želja, naj bi gosp. pevovodje večkrat (vsaj enkrat v letu) poročali v družbenem listu o

napredku svojih zborov. V zadnjem listu celo Vi, gosp. vrednik, zavračate „tisto napačno sramežljivost“, za katero se tako radi skrivajo gosp. pevci, od katerih leto in dan nič ne zvemo. Izgovarjajo se: „Čemu se bom bahal? Ljudje, če imajo nšesa in hočejo slišati, že lahko sodijo; sam pevovodja, ali sami pevci se vendar ne bomo hvalili pred svetom“. — Vsi taki izgovori so se že v „Cerkvenem glasbeniku“ na več načinov ovrgli; jaz jih ne bodem ponavljal, le to bi pristavil iz lastne skušnje, da marsikateri pevovodja ne vé za primerne skladbe, ne primerne za svoj zbor, ne primerne za cerkveni čas. Glejte tū bi se pomagalo v taki zadregi, ko bi se iz več krajev brala poročila v „Cerkv. glasb.“ „Tukaj imajo mali zbor, ki ni še posebno izurjen, pa so to in to peli; tukaj si bom tudi jaz kaj izbral za svoje začetnike“, bi rekel marsikateri učitelj petja. „Tam so že bolj izurjeni pevci, so te praznike te in te pesni peli, tam bi se za me kaj dobilo“, bi rekel zopet drugi pevovodja i. t. d. Tako bi se zvedelo za primerne skladbe, da bi jih lahko po svoji potrebi ali sami pri dotičnem skladatelju naročili, ali pa si jih od tam izposodili, kjer so brali v družbenem listu, da so se že na koru izpeljale.

Da mi pa kdo ne poreče, da jaz le dobre svete dajem, tedaj podam tukaj program ali pesni, ki so se pele veliki teden v mestni farni cerkvi sv. Jakoba.

Cvetno nedeljo ob 10. uri: A. Foerster-jeva „Missa in honorem s. Caeciliae“, brez orgel. Potem slovesni „Passio D. N. J. Chr.“, koralno; turba pa nekoliko za moški zbor od Bella čveteroglasno, drugo šesteroglasno za mešani zbor od Foerster-ja. Offertorium: „Convertere“, zložil Orł. Lassus, mešan zbor. Responzorije, čveteroglasno, vse brez orgel.

Veliki četrtek: „Missa in honorem s. Fidelis a Sigmaringa“, zložil Molitor, op. XII, in več drugih primernih pesen, posebno o. Ang. Hribar-jevih in od Sattner-ja.

Veliki petek zvečer ob 8. uri: A. Foerster: „Lamentacije“. Vittoria: „Impropria“. Scharbach: „Vexilla regis“ (moški zbor). Palaestrina: „Adoramus te“. Rihar: „Žalostna je mati stala“. Händl: „Ecce quomodo moritur justus“. Janez IV.: „Cruz fidelis“. Siren: „Stabat mater“ (moški zbor). Mozart: „Ave verum corpus“. Rihar: „Dominus Jesus“ (moški zbor). A. Foerster: „Očitanje“.

Tū je bil zbor nekoliko pomnožen, pelo je 19 pevcev, in sicer: 4 soprani, 3 alti, 5 tenorov in 7 basov.

Veliko saboto zjutraj: Haller-jeva maša za triglasni ženski zbor; Nikel „Offertorium in Vesperae“ od Skubersky-a. Pri vstajenji popoldan „Te Deum“ (moški zbor) od A. Foerster-ja.

Veliko nedeljo: P. Ang. Hribar: „Tantum ergo“; „Missa septima“ od Haller-ja, za mešani zbor (pela se je vsa brez orgel). Za graduale je bila namenjena in tudi dobro naučena Zangl-ova „Haec dies“ (moški zbor), ali ker je bilo zadnji trenutek zadržanih nekaj pevcev, vzel se je v naglici Weselack-ov „Confitebuntur“. Za Offertorium: A. Foerster: „Terra tremuit“. Popoldan slovesne „Vesperae“ od P. Ang. Hribar-ja in na koncu še „Regina coeli laetare“ od A. Foerster-ja.

Omeniti moram še, da se pri nas, če le mogoče, poje večidel brez orgel, da imamo le čas naučiti se, ker pravijo poslušalci, da se veliko lepše sliši samo petje, kakor če ga orgle pokrivajo.

Obžalovali*) smo, da se je v Ljubljanski stolnici opustilo veličastno petje na veliki petek zvečer. Pri nas se je pelo od 8.—9. ure zvečer, in bila je skoraj cerkev polna ljudi, in ker pri nas ljudje niso še tako „moderno olikani“, kot v stolici Slovenskeje, upamo, da se bo drugo leto še ravno tako lahko ponavljalo, kakor do sedaj.

— **Z Dunaja**, 20. aprila. — Minule velikonočne praznike pokazal je tukajšnji cerkveno-glasbeni „Ambrosiusverein“ zopet enkrat, da ideja prave cerkvene glasbe tudi tū

*) Mi pa nič; k večemu to, da se niso vse Ljubljanske cerkve po stolnici ravnale. Marveč prijavimo tū mnogostransko misel, da bi bilo v Ljubljani prav dobro, z mrakom že shraniti presv. Rešnje Telo. S tem bi se odstranili oni zloglasni „rendez-vous-i“ ter ponočne „promenade“, ki nikakor niso Najsvetejšemu na čast, temuč v veliko nečast in pobožnemu ljudstvu v spodniko. Vr.

prodira, dasi počasi, v širše kroge. Eden zadnjih Vaših listov prinesel je sicer žalostno poročilo, da je glasilo tukajšnjih „Ambrozijancev“ „St. Ambrosius-Blatt“ nehalo izhajati. Kaj je temu pravi vzrok, meni ptujcu v Jeruzalemu — (v nekem smislu bi se res lahko tako rekalo) — ni znano. Manjkalo je menda listu naročnikov. Današnji svet se sam po sebi malo briga za strogo cerkvene namene. Če so pri tem še „luči pod mernikom“ in ne na svečniku — vlada tema; brez svitlobe, kakor znano, pa ni — življenja. To naj veljâ v potrdilo besedi Vašega dopisnika v zadnjem listu „Cerkv. Glasb.“, da ima biti prva skrb v razširjenje cecilijanske ideje duhovnikom in vzlasti župnikom. To tû posebno dobro opazujemo. Kjer so župniki vneti cecilijanci — se čuje po njihovih cerkvah pravo, spodbudno petje, n. pr. v votivni cerkvi, kjer si prošt Marschal veliko prizadeva, v cerkvi „am Hof“, sem in tje pri oo. jezuitih in kapucinih; pri oo. dominikanih skrbi za lepo petje vneti Ciril Wolf. Tako lahko rečemo, da se tudi tukaj, dasi „po polževo“, napreduje. To smo imeli priliko opazovati minuli veliki teden, vzlasti v votivni cerkvi, kjer so velik del liturgičnega petja oskrbeli učenci društvene šole Ambrozijskega društva. Tako so peli cvetno nedeljo pri blagoslovljeni oljk koralno „Hosanna filio David“ in druge predpisane antifone in pri obhodu Otto Müller-jev štiriglasni „Cum angelis“.

Veliki četrtek po jutranjicah (tukaj je imenujejo Pumpermette) pel je veči zbor Keller-jev „Benedictus“ in Allegri-jev „Miserere“, kateri so si pa po svoje prenarjali, kar je nekov kritik v znanem tukajšnjem dnevniku odločno grajal, in „Christus factus est“.

Veliki petek poslušal sem ravno tam lamentacije. Pel je je poseben kor — ne duhovniki — za altarjem, in sicer so se menjavali posamni glasovi sè „solo“ po tri vrstice in na to ves zbor. Reči moram, da mi je bila taka razdelitev jako všeč. Odstrani se enakomernost in priznано je povesod, da razlika — mika. Ob enem je pa to velika polajšava za pevce, katerim ni kaj lahko „in continuo“ peti celi „nocturn“.

Kdor je to sam skušal, mi bode rad pritrđil. „Soli“ so se tudi spremljali s harmonijem. — Veliki petek, si mislim, in godba v cerkvi! Čul sem isto tudi v drugi cerkvi, kjer je „regens chori“ poznan dr. Böhm; a reklo se mi je, da je harmonijum rabiti tudi ta čas od cerkve izrečno*) dovoljeno. Prepovedane pa so orgle in drugi instrumenti.

Veliko soboto pri vstajenji peli so v votivni cerkvi Haller-jev „Te Deum“, Lotti-jeve „Regina coeli“ in Führer-jev „Tantum ergo“ v občno priznanje.

Ne morem si kaj, da ne bi še enkrat priporočil vsem, katerim je v cerkvi beseda, da obrnejo svojo pozornost tudi v to stroko svojega delovanja. Cerkevno petje in glasba je umetnost — cerkvena verska umetnost. Naj nekateri še tako kričé: umetnost in veda niste niti verski, niti inoverski — ste človeški; vselej ostane istina, da moramo ločiti umetnost in vedo versko ali protiversko, ali če hočete — protikrščansko. In gledé verske, cerkvene umetnosti velja: „Das eigentliche Prinzip, durch welches eine Kunst christlich-religiöse Kunst ist, liegt nicht in den Vorwürfen, denen sie ihre Thätigkeit widmet, sondern in der Übernatürlichkeit des Zweckes, für den sie arbeitet“, kar piše Jungmann S. J. v svoji novi „Aesthetik“, pag. 355. (Freiburg, Herder 1884 vel. 8°. XXXVI. in 950 str.) stane 7 gold. 20 kr., jako vredna. To pomisli goreči slovenski duhovnik in nikakor ne moreš biti več nasprotnik cecilijanstvu. V večo spodbudo naj sledi še par stavkov iz omenjene knjige: „Alle gottesfürchtigen Christen ziehen die Musik Gregors des Grossen für den liturgischen Gebrauch dem mensurirten Gesange mit Recht vor.“ (Benedikt XIV.) „Der polyphone Gesang im Geiste der römischen Schule“ hat freilich „die ausdrückliche Genehmigung der Kirche erlangt“, ist darum vollkommen zulässig (pag. 802 seqq.), „entweder haben Ambrosius und Gregor und alle Päpste, die nach ihm seine Melodien empfahlen und vorschrieben, das Wesen der Andacht und der religiösen Gefühle missverstanden, oder die weltlichen Tondichter der letzten anderthalbhundert Jahre haben dasselbe nicht aufgefasst“ (pag. 838.). Zato v čast Božjo na noge! L.

*) Lepo prosimo, da poizveste dotični dekret. Vr.

Razne reči.

— O petji velikega tedna in velikonočnih praznikov po ljubljanskih cerkvah omenimo samo toliko, da je bilo dobro, a brez posebnih novosti. Pri sv. Jakobu pela se je Veliko nedeljo Mozart-ova maša v G. Posamezni pevci, instrumenti in „ensemble“ bili so jako dobri; le škoda, da cerkveno-glasbena vrednost Mozart-ovih maš, zlasti iz njegove zgodnje dobe, često nij tolika, kakor sploh slava skladateljeva. — Posebno hvalo zaslužil si je zbor gg. bogoslovcev (v stolnici) s turbo pri pasijonu, s petjem Palestrinina in A. Foerster-jevega miserere, lamentacij in psalmov. Psalmi so bili tudi letos, kakor lani, pravilni in ne, kakor je pri nas splošna razvada, samovoljno izbrani. Antifon pa pri nas še nikdar nismo slišali lepše prepevati. Čast, komur čast!

— Občni (X.) zbor nemškega Cecilijinega društva je nastavljen na 5. in 6. avgusta v Mogunciji. Slovesni maši boste dve (Qual donna od Orlanda, in Missa sine nomine od Palestrine), en koncert v cerkvi, in zborovalo se bode trikrat.

— Lep dokaz navdušenosti in hvaležnosti za cecil. reč dali so amerikanski cecilijanci. J. Singenberger, ustanovitelj in duša amerikanskega Cec. društva, je vsled svojega vsestranskega delovanja nekoliko opešal, tako, da so mu zdravniki svetovali, naj gre okrepčat se v Evropo, svojo domovino. Ko so cecilijanci to čuli, takoj jih je 74 zložilo 680 dolarjev ter jih poslali svojemu ljubljencu za potne stroške z opazko, da to še nij vse, ampak le del darila, ki so mu ga namenili.

— Velikanu na orglah, J. Seb. Bach-u, postavljajo v Eisenach-u spominek, kateri se bode razkril dne 28. junija. Popoludne bodo v cerkvi sv. Jurija (protestantovski, se vé da) na „oder“ spravili Bach-ovo H-mol mašo pod vodstvom slavnega berlinskega profesorja Joachim-a. Za 80 mož močni orkester in 350 pevcev bode treba posebnega odra.

— † Jakob Blied, učitelj glasbe in podpredsednik „Cec. društva“ v Brühl-u, umrl je, večkrat previden sè sv. zakramenti, dne 14. jan. t. l. Bil je rajnki jako nadarjen skladatelj in je v cerkv.-glasbeni stroki zlasti zadnja leta dobro slovel, ko se je bil poprijel strožjih pravil. Znana je njegova Missa in hon. s. Gertrudis, še bolj Missa in hon. B. M. V., — Missa in hon. S. Josephi, — Missa in hon. s. Elisabeth. Rajnki je spadal k onim skladateljem novejšega časa, kateri po dolgotrajnem boji in tavanji najboljše spoznavajo za cerkev skladati v cerkvenih tonovih načinih in tesno naslanjati se na koral. R. I. P.! — Na mesto rajnega J. Blied-a je poklican znani cerkveni skladatelj A. Wiltberger.

— Ne omenjali bi še enkrat občnega zbora gregorijanskega društva za Belgijo, ki je bil 25. avg. 1883 v Tournay, da nismo pred kratkim izvedeli njegovega glasbenega dela. Pri sv. maši, katero je služil prevz. škof Du Rousseaux, pelo se je poleg Palestrinine „Missa papæ Marcelli“ Credo iz Haller-jeve maše „Assumpta est“; in čujte! mesto graduala igral je stolni orglavec Bach-ov preludij in fugo v C-moll in mesto ofertorija Mendelsohn-ovo sonato v f-moll, konec maše pa Lemmens-ov Marche Pontificale. — To vse skup je podobno človeku z mitro na glavi, pod mitro allonge-lasuljo; na životu frak, na nogah pa kanoni z ostrogami.

— Album-a für Kirchenmusik, ki ga izdaja društvo sv. Ambrozija na Dunaji, izšli so zopet 3 zvezki; 2. zvezek hrani „Offertorium“ III. maše božičnega praznika za mešani zbor in orkester, zložil Th. König (velja 1 gl. 8 kr.); 3. zvezek ima a) Panis angelicus, b) Ad sacrum cor Jesu, c) Ecce sacerdos, za mešani zbor, zl. G. E. Stehle (velja 96 kr.); 4. zvezek je prinesel „Graduale“ in „Offertorium“ (za praznike Matere božje) za mešani zbor in orkester, zl. C. Greith (velja 1 gl. 8 kr.).

Dopisnica vredništva lista: G. C. v B. Z ono skladbo, katera je Vam veliko-nočni ponedeljek tolikanj dopadala, Vam ne moremo postreči. Obrnite se do g. pevovodje. Naj le toliko povemo, da sicer prav lepe skladbe nij zložil Skuhersky na tekst: „Terra tremuit“, ampak Méhul (skladatelj opere „Jožef in njegovi bratje“, i. dr.) pod naslovom: „Am Geburtstage eines Landesfürsten“. Da se novi tekst sè starim in tudi sè skladbo ne vjema, sami lahko razvidite. Tudi ne gré „Terra tremuit“ za vsako nedeljo rabiti, enako, kakor za velikonočni ponedeljek ne. Ako jo pa hočete za prihodnjo Veliko noč imeti, najdete dva napeva v „Lauda Sion“, ki Vam je morda znana zbirka.

Pridana je listu 5. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.